

Sygn. akt I ACa 1154/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Edyta Mroczek

Sędzia SA – Beata Kozłowska /spr./

Sędzia SO del. – Marta Szerel

Protokolant – st. sekr. sąd. Katarzyna Foltak

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2013 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 4 czerwca 2012 r. sygn. akt XVI GC 606/11

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten tylko sposób, że zasądza od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. kwotę 13.648,29 zł (trzyście tysięcy sześćset czterdzieści osiem złotych dwadzieścia dziewięć groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lipca 2011 r. do dnia zapłaty,

2. oddala apelację w pozostałym zakresie.

Sygn. akt I ACa 1154/12

Uzasadnienie:

Powódka – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. wniosła o orzeczenie nakazem zapłaty, aby pozwana – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zapłaciła na jej rzecz kwotę 362 270,05 zł wraz z odsetkami ustawowymi:

- od kwoty 319 800 zł od dnia 7 maja 2011 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 42 470,05 zł od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

Powódka wskazała, że strony zawarły dwie umowy o wykonanie dokumentacji geotechnicznej i prac z tym związanych. Powódka wykonała określone w tych umowach obowiązki - co potwierdzają wydane w 2010 r. przez Wojewodę (...) decyzje o pozwoleniu na budowę, zatwierdzające dokumentację projektową, w skład której wchodziła dokumentacja wykonana przez powódkę. Pozwana uregulowała z opóźnieniem pierwszą część wynagrodzenia, zaś drugiej w ogóle nie uiściła. Na dochodzoną pozwem kwotę składają się kwota 319 800 zł, jako dotychczas nieuiszczona część

wynagrodzenia umownego (40%) oraz skapitalizowane odsetki za opóźnienie w zapłacie pierwszej części (60%) wynagrodzenia umownego w kwocie 42.470,05 zł.

Pozwana (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Zdaniem pozwanej przekazana przez powódkę w wykonaniu powyższych umów dokumentacja była wadliwa i niekompletna. Pozwana wskazała, że tylko opracowanie pod tytułem „Geotechniczne warunki posadowienia”, po wielu poprawkach, zostało załączone jako element składowy projektu budowlanego. Pozostałe opracowania, takie jak: „Analiza stateczności skarp i nośności podłoża” oraz „Projekt wzmocnień podłoża gruntowego” ze względu na ich wady i bardzo duży stopień ogólności, zostały odrzucone przez pozwaną oraz Konsorcjum (...).

Pozwana podniosła, że w odniesieniu do umowy z dnia 1 grudnia 2009 r. o nr (...) (dalej: (...)), nie zostały spełnione przesłanki, o których mowa w § 10 ust. 5 tej umowy. Przyznała, że decyzja – Zezwolenie na realizację inwestycji drogowej (dalej: (...)) została wydana, jednak, jej zdaniem, nie został spełniony warunek, o którym mowa w § 8 ust. 6 umowy, tj. prace nie zostały odebrane przez inwestora, co miało znaleźć potwierdzenie w protokole zdawczo - odbiorczym.

Zdaniem pozwanej, również w odniesieniu do umowy z dnia 22 lutego 2010 r. o nr (...). (...) (...) nie zostały spełnione przesłanki wypłaty wynagrodzenia, o których mowa w § 16 ust. 2 tej umowy. Pozwana wskazała, iż zgodnie z § 14 ust. 3 umowy, prace powinny zostać odebrane przez Inwestora od Konsorcjum (...).

Ze względu na wady dokumentacji, a przede wszystkim forsowanie przez powódkę rozwiązań projektowych, które nie były uzasadnione kosztowo, konsorcjum to odmówiło odbioru opracowań. Drugim warunkiem rozliczenia prac wykonanych przez powódkę było wystawienie przez pozwaną P. Świadczenia Płatności na podstawie P. Świadczenia Płatności wystawionego Konsorcjum (...) przez Inwestora, obejmującego roboty wykonane przez powódkę. Pozwana stwierdziła, że wskazane P. Świadczenia Płatności, obejmujące dokumentację powódki, nigdy nie zostały wystawione, gdyż wyżej wymienione prace nie zostały wykonane zgodnie z ustalonymi warunkami.

Pozwana świadczyła, że w związku z odrzuceniem przez inwestora i generalnych wykonawców opracowań związanych z analizą stateczności oraz nośności podłoża i projektu wzmocnień podłoża, a także w związku z licznymi uwagami do opracowań pod tytułem „Geotechniczne warunki posadowienia”, powołując się na § 14 ust. 2 umowy z dnia 1 grudnia 2009 r. oraz §13 ust. 3 i § 16 ust. 3 pkt 2 umowy z dnia 22 lutego 2010 r., miała prawo do usunięcia wad na koszt i niebezpieczeństwo powódki lub do obniżenia wynagrodzenia.

Pozwana uznała za zasadne obniżenie wynagrodzenia powódki z obu umów do wartości 60 % kwoty umownej i wyrównanie wynagrodzenia do kwot wystawionych dotychczas faktur, tj. dla Umowy (...) do kwoty 237 600 zł netto dla Umowy (...) do kwoty 152 400 zł netto. Jej zdaniem ze względu na brak możliwości kompleksowego odbioru przedmiotu Umów, zapłata wszystkich wystawionych przez powódkę faktur VAT, w ocenie pozwanej, jest rozwiązaniem kompromisowym pomiędzy odmową zapłaty powódce jakiegokolwiek wynagrodzenia za wadliwie przygotowaną dokumentację, a naliczaniem kar umownych z tytułu nie usunięcia wad w przekazanej dokumentacji.

Wyrokiem z dnia 4 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo.

Swe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i następujących ocenach prawnych:

W dniu 1 grudnia 2009 r. strony zawarły umowę nr (...) (dalej: (...)).

W § 1 tej umowy pozwana, jako strona zamawiająca, oświadczyła, że na podstawie umowy o prace projektowe pod nazwą „Projekt i budowa autostrady (...) S. – K. na odcinku od km 394+500 do km 411 + 465,8 km (odc. B)” z dnia 12 października 2009 r. wraz z Warunkami Kontraktowymi i Warunkami Szczególnymi zawartej z konsorcjum w składzie: (...) S.A., (...) S.A. oraz (...) S.A., przyjęła na siebie do realizacji – jako projektant – wykonanie projektu

budowlanego i wykonawczego zleconego przez Skarb Państwa – Generalną Dyрекcyję Budowy Dróg Krajowych i Autostrad w (...)(dalej: Inwestor), na potrzeby realizacji robót przez Konsorcjum (...) pod nazwą „(...) autostrady (...) S. – K. na odcinku od km 394+500 do km 411+465,8 km (odc. B).

Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy, powódka zobowiązała się względem pozwanej do wykonania:

- 1) dokumentacji geotechnicznych warunków posadowienia wraz z uzupełniającymi badaniami w postaci sondowań (...), o sumarycznym metrażu 650 mb, dla odcinka B autostrady (...) w km 394+500 do km 411+465,80 (pkt 1),
- 2) sprawowania nadzoru autorskiego, zgodnie z wymogami prawa budowlanego i umowy (pkt 2).

Strony ustaliły, że zakres umowy obejmuje w szczególności prace terenowe sondowania (...), około 25 sond do głębokości 25 m.p.p.t. – łącznie 650 mb (lub od maksymalnej siły wciskania stożka wynoszącej 20 ton). Przyjęto, iż w przypadku „zerwania kotwienia” w słabych gruntach lub w przypadku, gdy w profilu geologicznym występować będą grube żwiry, kamienie lub warstwy gruntów niespoistych bardzo zagęszczonych, o niewielkiej miąższości wykonane zostaną odwierty lub sondowania dynamiczne umożliwiające kontynuację sondowania statycznego. W zakres wchodził także nadzór geologiczny i dozór prac terenowych, opracowywanie materiałów roboczych z badań uzupełniających (karty sondowań (...)) oraz opracowywanie dokumentacji geotechnicznych warunków posadowienia obiektów mostowych, w zakresie spełniającym wymogi SIWZ stanowiącym załącznik do umowy.

W § 4 umowy strony ustaliły termin rozpoczęcia prac na dzień 15 stycznia 2010 r. oraz termin przekazania materiałów roboczych i termin zakończenia prac, tj. przekazanie dokumentacji geotechnicznych warunków posadowienia - na dzień 15 marca 2010 r.

W § 14 umowy wykonawca (powódka) zobowiązał się do przekazania zamawiającemu (pозwanej) dokumentacji stanowiącej przedmiot umowy wraz z pisemnym oświadczeniem, iż jest ona kompletna z punktu widzenia celu, któremu ma służyć oraz że jest wykonana zgodnie z umową, obowiązującymi przepisami prawnymi i normami polskimi (ust. 1). Strony ustaliły, że pozwana w terminie 7 dni od dnia przekazania dokumentacji jest zobowiązana przekazać dokumentację do akceptacji Konsorcjum (...), a dalej Inwestorowi. Wykonawca, w przypadku uwag Konsorcjum (...) lub Inwestora wskazujących na wady przedmiotu umowy zobowiązał się do ich usunięcia w terminie nie dłuższym niż 7 dni.

W przypadku nienależytego wykonywania umowy przez wykonawcę, a w szczególności w przypadku bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu usunięcia wad, bądź też ponownego przekazania dokumentacji zawierającej wady, zamawiający zastrzegł sobie prawo do usunięcia wad na koszt i niebezpieczeństwo wykonawcy, obniżenia należnego wykonawcy wynagrodzenia (§ 14 ust. 2 umowy).

Podstawą dokonania odbioru robót wykonawcy przez zamawiającego miał być zatwierdzony protokół odbioru robót wystawiony przez Inwestora Konsorcjum (...). Ustalono, że odbiór ten nastąpi w terminie nie późniejszym niż 3 dni robocze od daty odbioru dokonanego przez Inwestora w stosunku do Konsorcjum (...). Za czynności odbioru sporządzony miał być przez strony protokół odbioru robót, według wzoru stanowiącego załącznik do umowy (§ 14 ust. 3 umowy).

Zgodnie z wolą stron, podstawą do wystawienia przez wykonawcę faktury miało być P. Świadcstwo Płatności wystawione przez zamawiającego na podstawie P. Świadcstwa Płatności wystawionego Konsorcjum (...) przez Inwestora, w ramach Kontraktu, obejmujące roboty wykonane przez wykonawcę wraz z protokołem odbioru robót stanowiącym załącznik do umowy (§ 14 ust. 4 umowy).

W § 16 umowy strony zgodnie ustaliły wynagrodzenie za wykonanie przedmiotu umowy jako kwotę ryczałtową w wysokości 150 000 zł powiększoną o obowiązujący podatek VAT (ust. 1). Wynagrodzenie to miało być płatne po spełnieniu warunków określonych w § 14 ust. 3 i 4 umowy, na podstawie prawidłowo wystawionych faktur częściowych: pierwszej o wartości 60% kwoty całkowitego wynagrodzenia - z tytułu wykonania dokumentacji

geotechnicznej, drugiej faktury (końcowej) o wartości 40% wynagrodzenia całkowitego – po uzyskaniu prawomocnej decyzji (...).

W § 18 ust. 2 umowy ustalono, że zapłata wynagrodzenia nastąpi przelewem na rachunek wykonawcy w terminie 30 dni licząc od dnia przyjęcia przez Zamawiającego prawidłowo wystawionej faktury VAT (umowa nr (...) k. 11-19, bezsporne).

W dniu 22 lutego 2010 r. strony zawarły aneks do powyższej umowy, w którym zmieniły treść § 2 umowy, ustalając, że wykonawca przyjmuje do wykonania:

1) dokumentację geotechnicznych warunków posadowienia wraz z uzupełniającymi badaniami w postaci sondowań (...), o sumarycznym metrażu 650 mb, dla odcinka B autostrady (...) w km 394+500 do km 411+465,80 oraz badaniami dla uszczegółowienia parametrów geotechnicznych wykazanych gruntów słabonośnych na trasie: w postaci sondowań (...), o sumarycznym metrażu 40 mb, sondowań (...) 17 mb, sondowań (...) 17 mb oraz otworów wiertniczych – 31 mb,

2) opracowania projektowe:

- obliczenia nośności gruntów słabonośnych dla wskazanych odcinków trasy,
- określenia stateczności skarp na odcinkach projektowych wykopów oraz wysokich nasypów,
- projekt wzmocnień podłoża na odcinkach występowania gruntów słabonośnych;

3) sprawowanie nadzoru autorskiego, zgodnie z wymogami prawa budowlanego i umowy.

Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 4 umowy, w brzmieniu ustalonym aneksem, treścią zobowiązania powódki było wykonanie opracowania dokumentacji geotechnicznych warunków posadowienia, w zakresie spełniającym wymogi SIWZ, stanowiącymi załącznik do umowy w terminie do dnia 31 marca 2010 r., natomiast zgodnie z § 2 ust. 2 pkt 5 umowy, powódka zobowiązana była do wykonania opracowania analizy gruntów słabonośnych, w zakresie spełniającym wymogi SIWZ, stanowiącymi załącznik do umowy w terminie do dnia 30 kwietnia 2010 r. Powódka była ponadto zobowiązana do przeprowadzenia prac terenowych określonych w § 2 ust. 2 pkt 1 umowy.

Strony zmodyfikowały także wysokość wynagrodzenia umownego, ustalając je na kwotę ryczałtową 254 000 zł powiększoną o obowiązujący podatek VAT. Wynagrodzenie to miało być płatne w dwóch częściach, tj. 60% - po wykonaniu dokumentacji i opracowań oraz 40% - po uzyskaniu prawomocnej decyzji (...).

Ta część prac, która została zlecona powódce przez pozwaną w ramach powyższej umowy była tożsama z pracami zleconymi pozwanemu przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, która wykonywała prace projektowe dla konsorcjum firm w składzie (...) S.A., (...) S.A. oraz (...) S.A. na podstawie umowy o prace projektowe zawartej w dniu 29 grudnia 2009 r. oraz umowy sprzedaży i przeniesienia autorskich praw majątkowych nr (...). Pozwana w związku z wykonywaniem prac projektowych związanych z realizacją przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością kontraktu pod nazwą „Projekt i budowa autostrady (...) S. – K. na odcinku od km 394+500 do km 411+465,8 km (odc. B)” przyjęła do realizacji, jako podwykonawca, wykonanie części prac projektowych dla zleconego przez inwestora zadania (...) autostrady (...) S. – K. na odcinku od km 394+500 do km 411+465,8 km”.

W dniu 22 lutego 2010 r. powódka – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. oraz pozwana – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. zawarły umowę nr (...). (...) (dalej: (...)).

W § 1 umowy pozwana (zamawiający) oświadczyła, że na podstawie umowy zawartej w dniu 16 października 2009 r. z konsorcjum firm w składzie: China (...) Co. Ltd. z siedzibą w P., S. (...) ((...)) G. Co. z siedzibą w S., China R. T. (...) Co. Ltd. z siedzibą w L. i (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W.” (dalej: Konsorcjum (...)) przyjęła na siebie – jako projektant – do realizacji wykonanie projektu budowlanego i wykonawczego zleconego przez Skarb Państwa –

Generalną Dyрекcyję Budowy Dróg Krajowych i Autostrad w (...) (dalej: Inwestor), przyjął na siebie wykonanie wierceń geotechnicznych dla inwestycji pod nazwą „(...) S. – K. na odcinku km 365+261,42 do km 394+500 km”.

W § 2 umowy powódka zobowiązała się do wykonania na rzecz pozwanej następujących prac:

- 1) wykonania sondowań (...) (ok. 650 mb),
- 2) badania dla uszczegółowienia parametrów geotechnicznych wykazanych gruntów słabonośnych, dla projektowanych wykopów i wysokich nasypów
na trasie,
- 3) opracowania geotechnicznych warunków posadowienia wraz z uzupełniającymi badaniami z prac określonych w pkt 1 i 2,
- 4) opracowania projektowego: obliczenia nośności gruntów słabonośnych dla wskazanych odcinków trasy, obliczenia stateczności skarp na odcinkach projektowanych wykopów oraz wysokich nasypów, projektu wzmocnień podłoża na odcinakach występowania gruntów słabonośnych,
- 5) nadzoru geologicznego i dozoru prac terenowych.

W § 2 ust. 4 umowy powódka oświadczyła, że przed zawarciem umowy zapoznała się z warunkami Kontraktowymi (...), treścią specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz programem funkcjonalno-użytkowym.

W § 8 ust. 4 umowy strony zastrzegły, że zamawiający w terminie 7 dni od dnia przyjęcia przedmiotu umowy lub jego części przekaże go do akceptacji inwestorowi, bądź też odmówi jego przekazania, wskazując wady przedmiotu umowy oraz wyznaczając wykonawcy termin do ich usunięcia.

W § 8 ust. 6 umowy strony ustaliły, że podstawą dokonania przez zamawiającego odbioru prac wykonawcy lub ich części będzie zatwierdzony protokół zdawczo-odbiorczy wystawiony zamawiającemu przez inwestora. Odbiór taki miał nastąpić w terminie 7 dni, licząc od daty odbioru dokonanego przez inwestora w stosunku do zamawiającego. Z czynności odbioru miał zostać sporządzony przez zamawiającego i wykonawcę protokół odbioru, stanowiący podstawę dokonania rozliczeń między stronami.

Zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 3 umowy pozwana zobowiązała się do zapłaty na rzecz powódki z tytułu wykonania opracowań projektowych wynagrodzenia w wysokości 185 000 zł netto.

Wynagrodzenie to miało być płatne po podpisaniu przez obie strony protokołu odbioru, na podstawie dwóch prawidłowo wystawionych faktur częściowych: pierwszej o wartości 60% kwoty wynagrodzenia całkowitego – z tytułu wykonania prac określonych w § 4 ust. 1 pkt 3 i 4 umowy, drugiej (faktura końcowa) – o wartości 40% kwoty wynagrodzenia całkowitego po uzyskaniu prawomocnej decyzji (...). Wynagrodzenie to miało być płatne w terminie 30 dni od daty doręczenia przez wykonawcę zamawiającemu prawidłowo wystawionej faktury VAT (§ 10 ust. 5 i 7).

Ta część prac, która została zlecona powódce przez pozwaną w ramach powyższej umowy była tożsama z pracami zleconymi pozwanej przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, która wykonywała prace projektowe dla Konsorcjum (...) na podstawie umowy o umowę o prace projektowe zawarte w dniu 22 grudnia 2009 r. Pozwana w związku z wykonywaniem prac projektowych związanych z realizacją przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kontrakcie pod nazwą „Projekt i budowa autostrady (...) S. – K. na odcinku od km 365+261,42 do km 394+500 km” przyjęła do realizacji wykonanie części prac dla zleconego przez Skarb Państwa – Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad zadania „(...) S. – K. na odcinku km 365+261,42 do km 394+500 km”.

Dokumentacja opracowywana przez powódkę na podstawie powyższych umów miała stanowić część dokumentacji projektowej – załącznik do projektu budowlanego, na podstawie którego miały zostać wydane pozwolenia na budowę określonych odcinków (A i B) autostrady (...).

Budowę odcinków autostrady (...) prowadzono w systemie „projektuj i buduj” polegającym na tym, że wykonawca ogłaszał przetarg na wykonawcę, który sporządzi projekt i zbuduje dany odcinek. Wykonawca w tym systemie miał bezpośredni wpływ na koszty realizacji. Z tego względu ważne było, aby projekt spełniał oczekiwania wykonawcy.

Geotechniczne warunki posadowienia sporządzane były na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, które określało co powinna zawierać dokumentacja. Przed rozpoczęciem budowy autostrady musiały być wykonane badania geologiczne. Dokumentacja została sporządzona, a wcześniejszy projekt został zatwierdzony przez Ministerstwo Środowiska. Dokumentacja ta była podstawą do sporządzenia projektu geotechnicznych warunków posadowienia.

Pozwana przygotowała płytę z przykładowymi projektami z innej budowy i przekazała ją powódce.

W dniu 8.04.2010 r. powódka przekazała pozwanej dokumentację zamówioną na podstawie obydwu umów, a dotyczącą geotechnicznych warunków posadowienia obiektów drogowych oraz obiektów inżynierskich projektowanej autostrady (...) wraz z dwiema fakturami – każda na kwotę 109.800 zł.

W dniu 14.04.2010 r. powódka przekazała pozwanej dokumentację zamówioną na podstawie obydwu umów, a dotyczącą stateczności skarp i nośności podłoża, projektowanej autostrady (...) dla obu odcinków A i B wraz z dwiema fakturami na kwoty 76.128 zł i 180.072 zł.

Powyższa dokumentacja została przez pozwaną przekazana do weryfikacji Inwestorowi – odpowiednio, co do odcinka A – Konsorcjum (...) i co do odcinka B – Konsorcjum (...).

Konsorcjum (...) zgłosiły szereg uwag do przedstawionych przez powódkę dokumentacji.

O zastrzeżeniach powyższych pozwana poinformowała powódkę w piśmie z dnia 8 lipca 2010 r. Pismo to dotyczyło opracowań wykonanych przez powódkę zarówno dla odcinka A, jak i B, tj. dla Konsorcjum (...).

Zastrzeżenia w zakresie badań terenowych dotyczyły w szczególności braku badań podłoża obiektów i trasy dla odcinków A i B. Zdaniem pozwanej pracowanie geotechnicznych warunków posadowienia obiektów dla odcinka B stanowiło kopię dokumentacji geologiczno - inżynierskich z wnioskami, wykonanej wspólnie przez pozwaną oraz spółkę (...), a opracowanie geotechnicznych warunków posadowienia obiektów na odcinkach A i B stanowiło kopię dokumentacji opracowanej wspólnie przez spółkę (...) i pozwaną. Z kolei projekt stateczności skarp i nośności podłoża na odcinku A i B zawierał zdaniem pozwanej przegląd metod wzmocnienia podłoża, skopiowany z przykładowego opracowania wykonanego przez (...). W opracowaniu zamieszczono również uwagę, iż wzmocnienia dla pozostałych odcinków wynikających z zapisów Tomu XVI (odcinek A) zostaną określone w projekcie wykonawczym.

Mimo uwag zgłoszonych przez oba Konsorcja, dokumentacja sporządzona przez powódkę została dołączona do wniosku o pozwolenie na budowę złożone w dniu 2 czerwca 2010 r. w Urzędzie Wojewódzkim w Ł.. Pozwolenie na budowę zostało udzielone decyzją Wojewody (...) z dnia 21 września 2010 r.

Pozwana dokonała zapłaty należności z 4 faktur wystawionych przez powódkę w dniu 8 i 14 kwietnia 2010 r. w dniach: 10 czerwca 2010 r., 22 marca 2011r. i 25 marca 2011 r.

W związku z projektowaną autostradą (...) odbywały się liczne narady dotyczące przygotowywanego i wykonywanego projektu, na których obecny był przedstawiciel powódki – W. C.. Przedstawiciele Konsorcjów przekazywali mu uwagi dotyczące braków w dokumentacji wykonawczej, której powódka podjęła się wykonania.

Pismem z dnia 24 września 2010 r. pozwana wezwała powódkę do przekazania kompletnych projektów wykonawczych nośności podłoża i stateczności skarp dla odcinka A i B projektowanej autostrady (...) w terminie do dnia 6 października 2010 r.

W dniu 5 października 2010 r. powódka przekazała dokumentację wykonawczą zamówioną umowami z dnia 1 grudnia 2009 roku i 10 lutego 2010 r.

Przedstawiona dokumentacja nie spełniała oczekiwań Inwestora i została odrzucona, jako nieprawidłowa.

W związku z nieprawidłowym wykonaniem obu zamówionych projektów ich wykonanie powierzono innym przedsiębiorcom – (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. z o.o.

W dniu 5 kwietnia 2011 r. powódka wystawiła pozwanej cztery faktury za wykonane dokumentacje zgodnie z umowami na łączną kwotę 319.800 zł.

W dniu 23 stycznia 2012 r. pozwana złożyła powódce oświadczenie o obniżeniu wynagrodzenia w związku z nienależytym wykonaniem zawartych umów.

A. W. (1) był odpowiedzialny za oba kontrakty z Konsorcjum (...) jak i z (...), jako główny projektant i koordynator całego zadania.

E. G. był upoważniony ze strony pozwanej do koordynacji współpracy z powodową spółką.

R. P. był zastępcą Dyrektora kontraktu budowy autostrady (...) sekcja A i sekcja C. Zatrudniała go firma (...).

T. M. jest dyrektorem kontraktu w (...) S.A.

Sąd Okręgowy uznał za pełnowartościowy materiał dowodowy wszystkie zgromadzone w sprawie dokumenty. Ich autentyczność oraz prawidłowość nie była kwestionowana przez strony postępowania.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że dał wiarę również wiarę zeznaniom przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków. Zeznania te były logiczne, spójne, wzajemnie się uzupełniały i pokrywały, zaś ich treść znajduje potwierdzenie w zgromadzonych w niniejszej sprawie dokumentach.

Zdaniem Sądu Okręgowego powództwo nie jest zasadne.

W niniejszej sprawie powódka dochodziła od pozwanej zapłaty niewypłaconej części wynagrodzenia za wykonanie projektowej dokumentacji geotechnicznej i prac z tym związanych zgodnie z zawartymi między stronami w dniach 1.12.2009 r. i 22.02.2010 r. umowami, twierdząc, że zakres prac miał dotyczyć tylko dokumentacji niezbędnej do uzyskania pozwolenia na budowę.

Z kolei pozwana kwestionowała wykonanie obowiązków przez powódkę – stojąc na stanowisku, że nie wykonała ona prawidłowych projektów wykonawczych, do których wykonania była umową zobowiązana, pomimo, że była wezwana do ich poprawienia, a w konsekwencji czego wynagrodzenie zostało jej obniżone.

Wobec treści powyższych zarzutów, dla rozstrzygnięcia zaistniałego między stronami sporu w pierwszym rzędzie należało dokonać wykładni umów z dnia 1 grudnia 2009 r. i 22 lutego 2010 r. w celu ustalenia zakresu ciężących na jej podstawie na powódkę obowiązków. Bez powyższego zabiegu nie sposób bowiem byłoby ustalić czy powódka obowiązki te wykonała.

Dokonując wykładni łączącej strony umowy Sąd Okręgowy kierował się przede wszystkim dyrektywami wykładni wynikającymi z art. 65 k.c. W § 1 tego przepisu ustawodawca wskazał, że oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współzycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. Jednakże w przypadku umów należy przede wszystkim kierować się regulacją art. 65 § 2 k.c., który w

pierwszym rzędzie nakazuje badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Przy interpretacji umowy Sąd Okręgowy miał również na względzie bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące ogólnych reguł wykładni, w szczególności zaś uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 1995 r. zapadłą w sprawie o sygn. akt III CZP 66/95 (OSNC 1995/12 poz. 168), w której Sąd Najwyższy obszernie omówił kwestie związane z wykładnią oświadczeń woli, uznając za właściwą tzw. kombinowaną metodę wykładni.

Mając na uwadze powyższe dyrektywy, Sąd Okręgowy podjął próbę rekonstrukcji, w oparciu o zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy, zamiarów stron w kwestii ustalenia zakresu obowiązków powódki. Sąd Okręgowy przeanalizował pod tym kątem przede wszystkim zapisy wiążących strony umów.

Zdaniem Sądu Okręgowego treść badanych umów nie może budzić wątpliwości interpretacyjnych. W § 1.1 umowy pozwana, jako zamawiająca, stwierdza, że przyjęła na siebie wykonanie projektu budowlanego i wykonawczego dla „Projektu i budowy autostrady (...) S. – K... „, na dwóch wskazanych odcinkach, zaś w §.2 w sposób opisowy określono czynności powierzone w ramach umowy wykonawcy (powódce). Tym samym należy uznać, że na powódce ciążył obowiązek wykonania całej dokumentacji projektowej geotechnicznej. Zdaniem Sądu Okręgowego powódka miała wykonać pełną dokumentację geotechnicznych warunków posadowienia, w tym nośności i stateczności podłoża gruntowego oraz stateczności skarp i nasypów, a więc taką, która miałaby służyć nie tylko uzyskaniu pozwolenia na budowę, ale także prawidłowemu wykonaniu późniejszych robót budowlanych, czyli projektu wykonawczego. Rozróżnienie projektu budowlanego i projektu wykonawczego wynika z treści art. 31 ustawy z dnia 29.01.2004 r. prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.). Powódka, jako profesjonalista, musiała mieć wiedzę co do treści powyższego przepisu. Doskonale zdawała sobie sprawę do jakiej budowy ma wykonać projekt dokumentacji, zdawała sobie sprawę, że zakres budowy autostrady określa nie tylko ustawa prawo budowlane, ale także ustawa o zamówieniach publicznych. Zdaniem Sądu przy interpretacji niniejszej umowy nie można pominąć wskazanego powyżej przepisu, albowiem stanowi on podstawę do przyjęcia jaki zakres prac został powierzony powódce.

O takim zamiarze stron świadczą także dowody dotyczące okoliczności zawarcia oraz wykonania umowy. Dowodami takimi są w szczególności zeznania przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków i stron postępowania. Zdaniem Sądu Okręgowego z treści tych dowodów wynika, że zakres obowiązków powódki kształtował się w sposób opisany w § 1 umów, a nie w sposób opisywany przez powódkę. Powódka, jak wynika z treści umów, została zapoznana z umową o prace projektowe (k. 78 i nast.), z której jednoznacznie wynika, że Inwestor przekazał do realizacji projekt prac budowlanych i wykonawczych (§1). Taki sam zakres prac co do sporządzenia dokumentacji geotechnicznej został przekazany podwykonawcy (powódce). Projekty wykonawcze obejmują szerszą treść niż projekt budowlany. Nieracjonalnym byłoby powierzanie podwykonawcy wykonania tylko części projektu z ryzykiem, że jego obliczenia mogą być podstawą do uzyskania zezwolenia na budowę, ale już szczegółowe wyliczenia dotyczące prowadzonych prac trzeba będzie powtórzyć. Zdaniem Sądu Okręgowego powódka przyjęła na siebie wykonanie całości prac projektowych geotechnicznych, tak aby można było na tej podstawie wykonywać prace budowlane, co, zdaniem Sądu Okręgowego, wynika z treści §.2 i §.14 umów. Zapis ten nie posiada żadnego ograniczenia, mówi o wykonaniu prac projektowych, które będą podstawą do budowy autostrady, a nadto zostaną zatwierdzone przez Inwestorów. Z treści tych dowodów wynika, że zamiarem stron było powierzenie powódce całości prac projektowych dotyczących projektowej dokumentacji geotechnicznej w ramach szerszej inwestycji. Ustalenia takie potwierdzają zeznania pracowników powódki oraz przedstawicieli Inwestora dotyczące faktycznego zakresu przygotowania projektu zleconego powódce. Z zeznań A. W. (2) wynika, że: „w naszej umowie zawarł się zapis, że należy wykonać dokumentację projektową, a każdy z inżynierów wie, że projekt składa się co najmniej z projektu: budowlanego, wykonawczego i przedmiaru robót”, z zeznań zaś T. M. wynika, że: „powód wykonywał projekt wykonawczy, spotykaliśmy się w ramach realizacji projektu wykonawczego (...), spotykałem się z projektantem odnośnie projektu wykonawczego, projekt budowlany został już wcześniej złożony”. W. C., słuchany za powódkę, stwierdził, że „pозwany nie posiada kompletnie specjalistów od projektowania wzmocnień podłoża, stateczności skarp i nośności podłoża”. Jeżeli pozwana nie miała pracowników zdolnych do stworzenia projektu budowlanego, to tym bardziej nie miała pracowników zdolnych do stworzenia projektu wykonawczego. Wobec powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że na podstawie zawartej umowy do

obowiązków powódki należało wykonanie pełnej dokumentacji projektowej geotechnicznej, zgodnej z zapisami art. 31 ustawy o zamówieniach publicznych, dotyczącego wzmocnienia gruntu i stateczności skarp, a nie wykonanie tylko i wyłącznie ogólnego projektu budowlanego, będącego podstawą do uzyskania pozwolenia na budowę.

Strony niewątpliwie zawarły dwie umowy o prace projektowe, która jest umową nienazwaną, do której zastosowanie mają przepisy kodeksu cywilnego odnoszące się do umowy o dzieło. Przedmiotem tych umów była dokumentacja projektowa geotechniczna służąca do wykonania opisanych części autostrady (...). Jak wskazano wyżej, zdaniem Sądu Okręgowego, dokumentacja projektowa w przedmiotowej sprawie oznacza szeroko rozumianą dokumentację, zawierającą oprócz projektu budowlanego, niezbędnego do otrzymania pozwolenia budowlanego, także projekt wykonawczy. Jak wyżej wskazano na ocenę tą wpływa również fakt, iż podstawą budowy było zamówienie publiczne, właśnie w sposób szeroko opisujący dokumentację projektową.

Zgodnie z treścią art. 637 k.c. jeżeli dzieło ma wady, zamawiający może żądać ich usunięcia wyznaczając odpowiedni termin. Niewątpliwie wykonany przez powódkę projekt przekazany pozwanej, a dalej inwestorowi miał wady. Wobec powyższego pozwana wezwała powódkę do ich usunięcia. Jednoznacznie wskazują na to dokumenty znajdujące się w aktach sprawy oraz zeznania świadków pracowników pozwanej A. W. (1), E. G., jak i przedstawicieli Inwestorów R. P. i T. M.. Te same dowody wskazują, że powódka wad nie usunęła, co spowodowało obniżenie wynagrodzenia przez pozwaną na podstawie art. 637 k.c.

Zdaniem Sądu Okręgowego pozwana miała prawo obniżyć wynagrodzenie powódce z uwagi na wady dokumentacji, a to zgodnie z treścią §.14 w zw. z §.16 umowy z dnia 1.12.2009 r. z aneksami oraz §.8 w zw. §.10 umowy z 22.02.2010 r. Należy bowiem wskazać, że część płatności miała zostać dokonana z tytułu wykonania dokumentacji geotechnicznej, a w przedmiotowej sprawie prawidłowa dokumentacja nie została przez powódkę wykonana na co wskazywali Inwestorzy, co wynika tak z przedstawionych wyżej dokumentów, jak i zeznań świadków. Wady dokumentacji projektowej mogą polegać na niezgodności projektu ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia budowlanego, błędach obliczeniowych, lukach w opracowaniu a także na nieekonomicznym opracowaniu projektu. O ile, zdaniem Sądu Okręgowego, nie zostało dowiedzione przez pozwaną, że przedstawiony projekt był niezgodny ze wskazaniami wiedzy i doświadczeniem budowlanym (nie został zawnioskowany biegły, który na takie wady mógłby wskazać), o tyle pozostałe wady wystąpiły. Zostało to udowodnione, tak przy pomocy dokumentów dołączonych do akt sprawy, jak i przez świadków. Powódka nie zaprzeczyła, że miały miejsce narady, na których wielokrotnie przedstawiciele Inwestora wskazywali na przeszacowanie dokumentacji projektowej, na luki i nieprawidłowości w obliczeniach. Mimo wezwań wady te nie zostały przez powódkę usunięte.

Nie można zgodzić się z tezą powódki, że nie była ona zobowiązana do wykonania dokumentacji także w oparciu o warunki ekonomiczne określone przez Inwestorów. Przeczy temu chociażby zapis § 2.4 umowy z dnia 22.02.2010 r., w którym powódka, jako wykonawca, oświadczyła, że zapoznała się z wymienionymi tam dokumentami (między innymi z „Warunkami kontraktowymi” i SIWZ) i przyjmuje je, jako wiążące. Natomiast w umowie z 1.12.2009 r. istnieje zapis §.6.1, w którym powódka, jako wykonawca, zobowiązała się do wykonania przedmiotu Umowy z zachowaniem najwyższej staranności w zakresie niezbędnym dla uzyskania celu, któremu ma służyć. Cel ten to także wykonanie dokumentacji projektowej, której wykonanie mieściłoby się w ramach kwotowych określonych przez Inwestora.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy stwierdził, że projekt budowlany (w rozumieniu art. 31 ustawy prawo zamówień publicznych) został przez powódkę wykonany i przekazany pozwanej i dalej Inwestorom. Projektom tym Inwestorzy zarzucili wady i wezwali w dniu 26 września 2010 r. do usunięcia wad do dnia 6 października 2010 r. Powódka przedstawiła „wersję ostateczną” projektu w dniu 5 października 2010 r. Zdaniem Inwestorów wady nie zostały usunięte, co na podstawie art. 627 k.c. spowodowało obniżenie wynagrodzenia powódki.

Wobec powyższego należy uznać, że ze względu na prawidłowe zastosowanie przez pozwaną prawa obniżenia wynagrodzenia na podstawie art. 627 § 2 k.c. powództwo nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka, zaskarżając wyrok w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżąca zarzuciła:

- a) naruszenie norm proceduralnych przy dokonywaniu ustaleń faktycznych, w tym art. 6 k.c., art. 232 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. i 278 § 1 k.p.c. przez ustalenie zaistnienia spornej między stronami okoliczności wadliwości dokumentacji wykonanej przez powódkę oraz okoliczności stopnia (wartości) przysługującego z tego tytułu pomniejszenia wynagrodzenia należnego powódce, pomimo braku dostatecznych dowodów na te okoliczności, zwłaszcza w kontekście konieczności posiadania dla rzetelnej oceny istnienia i charakteru wad dokumentacji wiedzy specjalnej i braku wniosku pozwanej o dowód z opinii biegłego oraz w kontekście braku jakiegokolwiek materiału dowodowego uzasadniającego uznanie 40% obniżki wynagrodzenia za odpowiednią, a także poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dowolne dokonanie ustaleń co do istnienia wad, ich zakresu i wpływu na (wysokość obniżki) wynagrodzenie należne powódce;
- b) naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. które może rodzić przypuszczenie iż Sąd Okręgowy w ogóle nie rozpoznał istoty sprawy dotyczącej roszczenia o zapłatę 42.470,05 zł, co miałyby tym samym istotny wpływ na wynik sprawy, a to poprzez niezamieszczenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jakichkolwiek ustaleń faktycznych i oceny prawnej co do okoliczności i twierdzeń stanowiących podstawę dochodzenia tej kwoty;
- c) naruszenie normy prawa materialnego, wywiedzionej z art. 65 § 2 k.c. przez niewłaściwą wykładnię umowy i przyjęcie, że zobowiązanie powódki obejmowało wykonanie dokumentacji wykonawczej, a nie tylko właściwej dla dokumentacji stanowiącej element projektu budowlanego, zatwierdzanego pozwoleniem na budowę;
- d) naruszenie art. 642 § 1 k.c. poprzez oddalenie roszczenia o zapłatę wynagrodzenia za wykonane i oddane dzieło oraz art. 481 § 1 k.c. i oddalenie roszczenia odsetkowego za niekwestionowany okres opóźnienia w zapłacie;
- e) naruszenie art. 637 § 2 k.c. i 560 § 3 k.c. w zw. z art. 638 k.c., a to przez przyjęcie, że pozwana mogła swobodnie i samodzielnie obniżyć wynagrodzenie o 40%, a tym samym błędne odstępnie przez Sąd od samodzielnej oceny i dokonania przez sam Sąd obniżki wynagrodzenia (na podstawie materiału dowodowego, którego w tym zakresie w ogóle nie było), na rzecz uznania, iż pozwana mogła samodzielnie ukształtować wysokość wynagrodzenia mocą własnego oświadczenia.

Wskazując na powyższe, powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania w I instancji i postępowania apelacyjnego.

Pozwana w odpowiedzi na apelację powódki wniosła o oddalenie apelacji w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powódki nie zasługuje na uwzględnienie, pomimo tego, że części zarzutów apelacji nie sposób odmówić racji.

Powódka w swej apelacji podniosła zarówno zarzuty naruszenia prawa materialnego, jak i prawa procesowego. W pierwszej kolejności odniesienia wymagają zarzuty naruszenia prawa procesowego, zwłaszcza że zmierzają one do zakwestionowania poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych.

W ramach tej właśnie grupy zarzutów powódka zarzuciła, iż Sąd Okręgowy wbrew rozkładowi ciężaru dowodowego określonego w art. 6 k.c. oraz przy naruszeniu art. 232 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. i 278 § 1 k.p.c., ustalił zaistnienie spornej między stronami okoliczności, tj. ustalił, że dokumentacja wykonana przez powódkę była wadliwa oraz ustalił stopień (wartości) przysługującego z tego tytułu pomniejszenia wynagrodzenia należnego powódce, pomimo braku dostatecznych dowodów na te okoliczności. Zdaniem powódki Sąd Okręgowy przekroczył granice swobodnej oceny dowodów i dokonał dowolnego ustalenia co do istnienia wad, ich zakresu i wpływu na wysokość należnego powódce wynagrodzenia.

W pierwszej kolejności odniesienia wymaga zarzut błędnego ustalenia przez Sąd Okręgowy, że dokumentacja projektowa wykonana przez powódkę była wadliwa.

Aby jednakże zweryfikować czy faktycznie dokumentacja, którą powódka zobowiązała się wykonać, była wadliwa, koniecznym jest odniesienie się do ustaleń Sądu Okręgowego, co do zakresu zobowiązania przyjętego przez powódkę w dwóch umowach zawartych przez strony. Kwestia ta była bowiem sporna pomiędzy stronami. Sąd Okręgowy, dokonując wykładni oświadczeń woli stron, uznał, że powódka w obydwu umowach obowiązała się do wykonania dokumentacji obejmującej nie tylko projekt budowlany, ale i projekt wykonawczy. Powódka, podnosząc zarzut naruszenia art. 65 § 2 k.c. zarzuciła, iż wykładnia umowy dokonana przez Sąd Okręgowy, była niewłaściwa i Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że zobowiązanie powódki obejmowało wykonanie dokumentacji wykonawczej, a nie tylko dokumentacji stanowiącej element dokumentacji niezbędnej do opracowania projektu budowlanego, zatwierdzonego pozwoleniem na budowę.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wkładania umów dokonana przez Sąd Okręgowy, oparta na metodzie kombinowanej, jest prawidłowa.

Sąd Okręgowy w należyty sposób uwzględnił całokształt postanowień umowy. W sposób pełny uzasadnił swe stanowisko, zatem powielanie tej argumentacji, podzielanej w pełni przez Sąd Apelacyjny, jest zbędne. Co więcej, samo zachowanie powódki, w ocenie Sądu Apelacyjnego, potwierdza prawidłowość stanowiska Sądu Okręgowego, iż powódka zobowiązana była do wykonania dokumentacji stanowiącej element składowy projektu budowlanego, ale i projektu wykonawczego. Co prawda samą płatność wynagrodzenia strony powiązały z uzyskaniem prawomocnej decyzji o pozwoleniu na budowę, tym niemniej, okoliczność ta sama przez się nie przesądza, iż dokumentacja, którą opracować miała powódka, miała być jedynie dokumentacją na potrzeby uzyskania pozwolenia na budowę, bez projektu wykonawczego. Otóż, wskazać należy, iż powódka, po otrzymaniu od pozwanej wezwania do przekazania dokumentacji wykonawczej, ujętego w piśmie z dnia 24 września 2010 r., w październiku i listopadzie 2010 r. przekazała opracowaną przez siebie dokumentację wykonawczą, i jedynie z uwagi na wadliwość tej dokumentacji, nie została ona zaakceptowana zarówno przez pozwaną, jak i konsorcja, będące wykonawcami robót. Co prawda pozwana nie przedstawiła treści tego pisma, a jedynie w odpowiedzi na pozew wskazała w/w okoliczności, tym niemniej, strona powodowa tym okolicznościom nie zaprzeczyła. Powódka nie zaprzeczyła temu, że wykonała dla pozwanej dokumentację wykonawczą, wskazała jedynie, że było to działanie poza zobowiązaniami powódki określonymi umowami, podjęte jedynie w celach marketingowych. W ocenie Sądu Apelacyjnego, w świetle zasad doświadczenia życiowego uznać należy to tłumaczenie powódki za niewiarygodne. Gdyby bowiem, jak twierdzi powódka, wykonanie projektu wykonawczego miało być świadczeniem dodatkowym, nie objętym umową, to po pierwsze, w pierwszej kolejności powódka wskazałaby na to, że w świetle postanowień umowy nie ma takiego obowiązku, ale gotowa jest wykonać te projekty jako dowód swej dobrej woli w celu nawiązania w przyszłości przez nią samą lub spółkę z nią powiązaną dalszej współpracy. Powódka nie wykazała, by taka właśnie była jej reakcja. Twierdzenia o tym, że wykonanie projektu wykonawczego, to świadczenie spełnione poza umową, pojawiło się dopiero w 2011 r., kiedy to już w tle zaistniał spór co do wadliwości dokumentacji i zapłaty wynagrodzenia ustalonego w umowie.

Co więcej, Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko Sądu Okręgowego, iż w sytuacji, gdy w każdej z umów pozwana wskazała, że przyjęła na siebie obowiązki projektanta inwestycji realizowanej przez Konsorcja (...), tj. przyjęła na siebie obowiązek wykonania i projektu budowlanego i projektu wykonawczego, to przyjąć należy, iż powódka, jako podwykonawca, miała pełną świadomość celu, jakiemu służyło zawarcie w/w umów. Stąd też włączenie konsorcjum, jako generalnego wykonawcy, w proces odbioru dokumentacji i akceptacji tej dokumentacji. Nie bez znaczenia jest również fakt, że integralną częścią umowy były specyfikacje istotnych warunków zamówienia. W umowie z dnia 22 lutego 2010 r. powódka *expressis verbis* wskazała, że zapoznała się z dokumentacją, tj. warunkami kontraktowymi (...), tj. warunkami kontraktowymi, programem Funkcjonalno – Użytkowym i specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia. Gdyby zakres zobowiązań pozwanej wobec jej zleceniodawców był bez znaczenia dla zakresu zadania zleconego powódcie, stosowne informacje i zapewnienia ujęte w obu umowach byłyby całkowicie zbędne.

Reasumując, powódka obowiązana była do opracowania dokumentacji, która miała być elementem nie tylko projektu budowlanego, ale i projektu wykonawczego.

Pozwana przejęła opracowaną przez powódkę dokumentację, świadczą o tym protokoły przekazania. W dniu 8 kwietnia 2010 r. doszło do przekazania dokumentacji geotechnicznych warunków posadowienia obiektów drogowych oraz obiektów inżynierskich na odcinku B oraz dokumentacji geotechnicznych warunków posadowienia obiektów drogowych oraz obiektów inżynierskich na odcinku A. Natomiast w dniu 14 kwietnia 2010 r. powódka przekazała pozwanej dokumentację dotyczącą stateczności skarp i nośności podłoża na odcinku B oraz dokumentację dotyczącą stateczności skarp i nośności podłoża na odcinku A. Nie było do jednak dokonanie odbioru dzieła w rozumieniu art. 643 k.c., bowiem przekazanie dokumentacji oznaczało dopiero rozpoczęcie procedury weryfikacji szczegółowo opisanej w umowach.

Jeśli więc chodzi o kwestię samej wadliwości opracowanej przez powódkę dokumentacji, to wskazać należy, iż dokumentacja, której opracowania podjęła się powódka, miała obejmować dwa elementy – geotechniczne warunki posadowienia obiektów drogowych oraz obiektów inżynierskich oraz dokumentację dotyczącą stateczności skarp i nośności podłoża.

Jeśli chodzi o pierwszy z tych elementów, tj. dokumentację geotechnicznych warunków posadowienia obiektów drogowych oraz obiektów inżynierskich, to pozwana przyznała, iż dokumentacja opracowana przez powódkę stanowiła element dokumentacji, w oparciu o którą uzyskano pozwolenie na budowę. Pomimo twierdzeń, że cała dokumentacja była wadliwa, pozwana ostatecznie nie wskazała konkretnych zarzutów co do tej części dokumentacji.

Zasadnicze zastrzeżenia zarówno pozwanej, jak i konsorcjów, budziła natomiast druga część dokumentacji, tj. dokumentacja dotycząca stateczności skarp i nośności podłoża i to z powołaniem się na wadliwość tej dokumentacji pozwana zrealizowała zastrzeżone w umowie na jej rzecz uprawnienie do obniżenia należnego powódce wynagrodzenia.

W tym zakresie Sąd Okręgowy przyjął, że była to dokumentacja wadliwa. Najistotniejszy zarzut dotyczący tej dokumentacji, to zarzut jej przeszacowania, gdyż nie uwzględniała ona wytycznych inwestora.

Sąd Okręgowy uznał, że nie zostało dowiedzione, że dokumentacja była niezgodna ze wskazaniami wiedzy i doświadczeniem budowlanym – tu w istocie koniecznym byłaby opinia biegłego, ale wadliwość tej dokumentacji polegała na lukach w opracowaniu i nieekonomicznym opracowaniu projektu. Zarówno konsorcja, jak i pozwana, zarzucali powódce głównie forsowanie rozwiązań, które nie były uzasadnione kosztowo oraz niezupełność dokumentacji. Z tego powodu konsorcja odmówiły akceptacji tej dokumentacji.

Taką wadliwość dokumentacji potwierdzają w swych zeznaniach świadkowie. Również pozwana tak ostatecznie ujmuje podstawy do odmowy pełnego wynagrodzenia. W piśmie z dnia 19 maja 2011 r. (k. 203) pozwana wskazała, że ostatecznie odrzucona została dokumentacja związana z analizą stateczności i nośności podłoża i projekt wzmocnień podłoża, i z tego właśnie powodu nie zostały podpisane protokoły odbioru mające być podstawą wystawienia faktur.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie bez znaczenia jest w niniejszej sprawie fakt, iż strony w zawartych umowach prawo powódki do wynagrodzenia za wykonaną dokumentację powiązały nie tylko z faktem uzyskania pozwolenia na budowę, ale i uzależniły od akceptacji tej dokumentacji przez finalnych odbiorców, czego wyrazem są postanowienia obydwu umów przewidujące przekazanie dokumentacji Generalnemu Wykonawcy i Inwestorowi oraz postanowienia wskazujące na to, że podstawą odbioru robót będzie zatwierdzony protokół odbioru robót wystawiony przez Inwestora i Generalnego Wykonawcę. W takiej sytuacji, gdy powódka domaga się wynagrodzenia i nie dysponuje jednoznacznie opisanymi w umowie protokołami odbioru dokumentacji, to ciężar dowodu, iż dokumentacja pomimo odmowy jej akceptacji ze strony pozwanej, Generalnych Wykonawców i Inwestora, była prawidłowa, spoczywał, zgodnie z regułami rozkładu ciężaru dowodu wynikającymi z art. 6 k.c., na powódce. Powódka w tym zakresie żadnych dowodów nie przedstawiła. Z pewnością za dowód prawidłowego wykonania przez powódkę jej zobowiązań nie mogą być uznane

protokoły przekazania dokumentacji, bowiem te potwierdzają jedynie odbiór dokumentacji i oznaczały rozpoczęcie procesu jej weryfikacji w trybie przewidzianym w identyczny sposób w obydwu umowach.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego słusznie wskazał Sąd Okręgowy, że powódka obowiązana była do wykonania dokumentacji m.in. zgodnie z warunkami ekonomicznymi określonymi przez inwestorów. Zbędnym jest więc powielanie przedstawionych przez Sąd Okręgowy argumentów w tym zakresie. Wskazać jedynie należy, iż decydujący w tej kwestii jest zapis §.2.4 umowy z dnia 22 lutego 2010 r., w którym powódka oświadczyła, że zapoznała się z wymienionymi tam dokumentami, m. in. z „Warunkami kontraktowymi” i SIWZ i przyjmuje je jako wiążące. Natomiast jeśli chodzi o umowę z 1 grudnia 2009 r. to wskazać należy, iż w §.6.1 wykonawca zobowiązał się do wykonania przedmiotu umowy z zachowaniem najwyższej staranności w zakresie niezbędnym dla uzyskania celu, któremu ma służyć. Cel ten to także wykonanie dokumentacji projektowej, której wykonanie mieściłoby się w ramach kwotowych określonych przez Inwestora.

Co istotne, sama powódka nie kwestionowała, że opracowana przez nią dokumentacja nie była zgodna z warunkami ekonomicznymi określonymi przez inwestorów, wyjaśniła jedynie, że warunki te nie mogły być zachowane, bowiem dokumentacja zakładająca tańsze rozwiązania, nie spełniałaby swej roli i nie gwarantowała prawidłowej realizacji robót. Odnosząc się do tej ostatniej argumentacji powódki wskazać należy, iż niezakwestionowaną w niniejszej sprawie okolicznością było to, że ostatecznie projekt wykonawczy został zlecony innym firmom, które ostatecznie wykonały dokumentację przewidującą rozwiązania kilkakrotnie tańsze od rozwiązań zaproponowanych przez powódkę.

Reasumując, bezspornym w sprawie jest, iż powódka wykonała projekty wykonawcze. Jak zostało to już wyżej wyjaśnione, realizacja projektu wykonawczego była obowiązkiem wynikającym z obu łączących strony umów. Projekty wykonawcze zostały przekazane pozwanej i dalej Inwestorowi i generalnym wykonawcom. Projektom tym Inwestor i generalni wykonawcy zarzucili wady i wezwali w dniu 26 września 2010 r. do usunięcia wad do dnia 6 października 2010 r. Powódka przedstawiła „wersję ostateczną” projektu w dniu 5 października 2010 r. Zdaniem pozwanej, inwestora i generalnych wykonawców, wady nie zostały usunięte. Powódka nie przedstawiła dowodów świadczących o tym, że wykonana przez nią dokumentacja była zgodna z celem umowy, wręcz przeciwnie, ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że dokumentacja ta była niepełna i przede wszystkim niezgodna z założeniami ekonomicznymi inwestora i generalnych wykonawców.

W świetle tych okoliczności przyjąć należy, iż zaistniały co do zasady podstawy do obniżenia należnego powódce wynagrodzenia.

Powódka w swej apelacji podniosła również zarzut naruszenia art. 637 § 2 k.c. i art. 560 § 3 k.c. w zw. z art. 638 k.c. Powódka wskazała, że do naruszenia tych przepisów doszło na skutek przyjęcia przez Sąd Okręgowy, że pozwana mogła swobodnie i samodzielnie obniżyć wynagrodzenie o 40%, a tym samym Sąd Okręgowy odstąpił od samodzielnej oceny i dokonania ustaleń, w jakim zakresie obniżenie wynagrodzenia powódki podlegało obniżeniu.

Również ten zarzut, zdaniem Sądu Apelacyjnego nie może prowadzić do zmiany, czy też uchylenia zaskarżonego wyroku, jak tego domaga się powódka w swej apelacji, pomimo że zgodzić się należy z powódką, iż uzasadnienie Sądu Okręgowego, nie zawiera wyjaśnień tej kwestii. Tym niemniej, Sąd Apelacyjny jest sądem merytorycznym, zatem możliwe jest szersze wyjaśnienie tej kwestii na obecnym etapie postępowania.

Po pierwsze, wskazać należy, iż w toku postępowania pierwszoinstancyjnego powódka nie podniosła jednoznacznego zarzutu, iż nawet gdyby istniały podstawy do obniżenia wynagrodzenia, to w mniejszym stopniu niż przyjęty przez pozwaną.

Po drugie, nie bez znaczenia dla oceny roszczeń powódki o zapłatę pełnego wynagrodzenia jest fakt, iż w każdej z umów strony nie ustaliły odrębnie należnego powódce wynagrodzenia za opracowanie dokumentacji geotechnicznych warunków posadowienia obiektów drogowych i inżynierskich oraz oddzielnie za dokumentację dotyczącą stateczności skarp i nośności podłoża. Wynagrodzenie zostało ustalone jako łączne wynagrodzenie ryczałtowe za całość dokumentacji. Tym niemniej, każda z tych części dokumentacji była traktowana odrębnie, o czym

świadczy fakt przekazywania każdej z tych części dokumentacji odrębnym protokołem i fakt wystawienia odrębnych faktur dotyczących każdej z tych części dokumentacji.

Faktury wystawione przez powódkę odrębnie za opracowanie dokumentacji geotechnicznych warunków posadowienia obiektów drogowych i inżynierskich oraz oddzielnie za dokumentację dotyczącą stateczności skarp i nośności podłoża nie obejmowały całości wynagrodzenia, bowiem w każdej z umów strony ustaliły, że z momentem przekazania dokumentacji pozwana obowiązana będzie do zapłaty jedynie 60 % należnego powódkę wynagrodzenia. W związku z takimi uzgodnieniami ujętymi w każdej z umów, powódka wystawiła odrębne faktury opiewające na 60 % wynagrodzenia za opracowanie dokumentacji geotechnicznych warunków posadowienia obiektów drogowych, odrębne faktury opiewające na 60 % wynagrodzenia za dokumentację dotyczącą stateczności skarp i nośności podłoża. Jeśli chodzi o 60 % wynagrodzenia za opracowanie dokumentacji geotechnicznych warunków posadowienia obiektów drogowych i inżynierskich, to w przypadku umowy z 22 lutego 2010 r. (odcinek A) powódka wystawiła fakturę (...) na kwotę 109 800 zł brutto, a w przypadku umowy z dnia 1 grudnia 2009 r. (dla odcinka B) była to faktura (...) również na kwotę 109 800 zł brutto.

Jeśli natomiast chodzi o wynagrodzenie za dokumentację dotyczącą stateczności skarp i nośności podłoża to powódka wystawiła również dwie faktury opiewające na 60 % całości wynagrodzenia za tę część dokumentacji. I tak, w przypadku umowy z 22 lutego 2010 r. (odcinek A) była to faktura nr (...) opiewająca na kwotę netto 147 600 zł (brutto 180 072 zł), a w przypadku umowy z dnia 1 grudnia 2009 r. (dla odcinka B) była to faktura (...) na kwotę netto 62 400 zł (brutto 76 128 zł).

Taki podział wynagrodzenia za każdą z części dokumentacji, pozwala na ustalenie całości wynagrodzenia za opracowanie każdej z części dokumentacji, w tym całości wynagrodzenia za dokumentację dotyczącą stateczności skarp i nośności podłoża, która, jak zostało wyżej wskazane, nie była zgodna z założeniami ekonomicznymi inwestora i generalnych wykonawców i była niepełna, co dawało pozwanej uprawnienie do obniżenia wynagrodzenia.

W przypadku umowy z 22 lutego 2010 r. całość wynagrodzenia za dokumentację dotyczącą stateczności skarp i nośności podłoża to kwota 246 000 zł netto. Skoro bowiem kwota 147 600 zł to 60 % wynagrodzenia, zatem 100 % wynagrodzenia za tę część dokumentacji to kwota 246 000 zł netto ($147\ 600 : 6 \times 10 = 246\ 000$).

W przypadku umowy z dnia 1 grudnia 2009 r. całość wynagrodzenia za dokumentację dotyczącą stateczności skarp i nośności podłoża to kwota 104 000 zł netto. Skoro bowiem 62 400 zł to 60 % wynagrodzenia, to 100 % wynagrodzenia za tę część dokumentacji to kwota 104 000 zł ($62\ 400 : 6 \times 10 = 104\ 000$).

Potwierdzone w niniejszym postępowaniu zarzuty co do wadliwości dokumentacji projektowej opracowanej przez powódkę dotyczą dokumentacji dotyczącej stateczności skarp i nośności podłoża, zatem przyjąć należy, iż pozwana miała prawo do obniżenia wynagrodzenia o równowartość tej dokumentacji, a z kolei powódka miała prawo do wynagrodzenia za niewadliwą część dokumentacji, tj. tę część dokumentacji, która dotyczyła geotechnicznych warunków posadowienia obiektów drogowych i inżynierskich.

W ostatecznym rozrachunku w przypadku umowy z dnia 22 lutego 2010 r. (odcinek A) kwota należnego powódkę wynagrodzenia netto to $396\ 000\ \text{zł} - 246\ 000\ \text{zł} = 150\ 000\ \text{zł}$, a powódka otrzymała tytułem wynagrodzenia należnego na podstawie tej umowy łącznie 237 600 zł ($90\ 000\ \text{zł} + 147\ 600\ \text{zł}$), zatem żądanie dalszej części wynagrodzenia nie jest zasadne.

Jeśli natomiast chodzi o umowę z dnia 1 grudnia 2009 r. (odcinek B) to wynagrodzenie ustalone w umowie to kwota netto 254 000 zł, a należne to $254\ 000 - 104\ 000\ \text{zł}$, czyli 150 000 zł netto. Powódka otrzymała 152 400 zł ($62\ 400\ \text{zł} + 90\ 000\ \text{zł}$), a więc również w tym przypadku żądanie wynagrodzenia w pozostałym zakresie nie jest zasadne.

Zakres obniżenia wynagrodzenia przyjęty przez pozwaną jest zatem prawidłowy. Zatem oddalenie powództwa co do kwot wynagrodzenia ponad kwoty już wypłacone, jest zasadne.

Powódka w swej apelacji podniosła również zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. które zdaniem powódki, może rodzić przypuszczenie, iż Sąd Okręgowy w ogóle nie rozpoznał istoty sprawy dotyczącej roszczenia o zapłatę 42 470,05 zł tytułem skapitalizowanych odsetek z tytułu opóźnienia w zapłacie należnej powódce pierwszej części wynagrodzenia. Powódka w uzasadnieniu tego zarzutu wskazała, że Sąd Okręgowy nie zamieścił w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jakichkolwiek ustaleń faktycznych i oceny prawnej co do okoliczności i twierdzeń stanowiących podstawę dochodzenia tej kwoty.

Co do zasady zgodzić się należy z tym zarzutem, tym niemniej art. 386 § 4 k.p.c. daje jedynie możliwość uchylenia zaskarżonego wyroku w przypadku nierozpoznania istoty sprawy. Zatem ewentualne uchybienia w tym zakresie mogą być również uzupełnione na etapie postępowania apelacyjnego, które jest postępowaniem merytorycznym, nie tylko kontrolnym.

Jeśli chodzi o roszczenie w kwocie 42 470,05 zł, dochodzone tytułem skapitalizowanych odsetek z tytułu opóźnienia w zapłacie pierwszej części należnego powódce wynagrodzenia, to wskazać przede wszystkim należy, iż prawo powódki do wynagrodzenia zostało obwarowane w obydwu umowach szeregiem warunków. Otóż, w umowie z dnia 1 grudnia 2009 r., zmodyfikowanej aneksem z dnia 22 lutego 2010 r., w § 18 strony uzgodniły, że wypłata 60 % wynagrodzenia nastąpi po wykonaniu dokumentacji i po spełnieniu warunków określonych w § 14 ust. 3 i 4, tj. po uzyskaniu zatwierdzonego protokołu odbioru robót wystawionego przez Inwestora Generalnemu Wykonawcy. Strony miały sporządzić protokół z czynności odbioru według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do umowy. Poza tym podstawą do wystawienia faktury miało być przejściowe świadectwo płatności wystawione przez zamawiającego na podstawie przejściowego świadectwa płatności wystawionego Generalnemu Wykonawcy przez Inwestora. Takie same warunki zostały zastrzeżone w umowie z dnia 22 lutego 2010 r.

Powódka wystawiła faktury na pierwszą część wynagrodzenia pomimo braku protokołów odbioru robót oraz pomimo braku przejściowego świadectwa płatności wystawionego przez pozwaną, jak i braku przejściowego świadectwa płatności wystawionego Generalnemu Wykonawcy przez Inwestora.

Powódka, jak zostało wyżej wskazane, nie przedstawiła żadnych dowodów na to, że przekazana przez nią dokumentacja nie jest wadliwa. Tym niemniej, ze zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego wynika, że zastrzeżenia pozwanej jak i podmiotów, dla których dokumentacja projektowa była opracowywana, dotyczyły jedynie dokumentacji dotyczącej stateczności skarp i nośności podłoża. Zatem odmowa sporządzenia protokołu odbioru i wystawienia przejściowego świadectwa płatności odnośnie niewadliwej części dokumentacji nie była zasadna.

W tym stanie rzeczy należy przyjąć, iż faktury za część zleconego zadania, co do której brak jest w niniejszej sprawie podstaw do uznania, że była wadliwa, czyli za dokumentację dotyczącą geotechnicznych warunków posadowienia obiektów drogowych zostały prawidłowo wystawione, a odmowa ich akceptacji nie była zasadna. Płatność dwóch faktur o nr (...) winna była nastąpić w terminie 30 dni od ich przedstawienia. Odsetki za opóźnienie w płatności należności z faktury (...) na kwotę 109 800 zł zostały naliczone zasadnie. Skapitalizowane odsetki od należności z tej faktury za okres od dnia 9 maja 2010 r. do dnia 10 czerwca 2010 r. to kwota 1.212,31 zł.

Również odsetki za opóźnienie w płatności należności z faktury (...) w kwocie brutto 109 800 zł zostały naliczone zasadnie. Skapitalizowane odsetki liczone od należności z tej faktury za okres od dnia 9 maja 2010 r. do dnia 22 marca 2011 r. to kwota 12 435,98 zł.

Łącznie, należne powódce skapitalizowane odsetki to kwota 13 648,29 zł.

Reszta odsetek została naliczona niezasadnie, bowiem, jak zostało wyżej wskazane, należności z tych faktur obejmujące wynagrodzenie za dokumentację dotyczącą stateczności skarp i nośności podłoża, powódce nie przysługiwały.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten tylko sposób, iż zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 13 648,29 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lipca 2011 r., tj. od daty wytoczenia powództwa o te odsetki.

W pozostałym zakresie apelacja powódki, jako bezzasadna, została oddalona w oparciu o art. 385 k.p.c.